

ΙΑΜΑΤΙΚΑ ΛΟΥΤΡΑ

ΧΑΛΙΜΟΥΡΔΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ

ΚΟΥΤΣΟΥΡΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ

ΚΟΥΤΣΟΛΑΜΠΡΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ

ΑΘΑΝΑΣΑΚΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ

ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ

Το θέμα που ασχοληθήκαμε στην ερευνητική εργασία ήταν τα Ιαματικά λουτρά και πηγές. Καταγράψαμε τον ορισμό Ιαματικών Νερών δηλαδή τα Ιαματικά λουτρά και τις θεωρίες για την γένεση τους, και τις κατηγορίες Ιαματικών πηγών. Επίσης κάναμε μια Ιστορική Αναδρομή όπου ερευνήσαμε την Ιστορία των Ιαματικών πηγών και τις εποχές οι οποίες χρησιμοποιούσαν τα Ιαματικά λουτρά όπως στα ομηρικά και βυζαντινά χρόνια. Τέλος ασχοληθήκαμε με την θεραπευτική δράση των ιαματικών νερών όπου μάθαμε τις ασθένειες που θεραπεύουν.

ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΓΕΝΕΣΗ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ

Τα νερά των φυσικών ή ιαματικών πηγών είναι νερά, που πηγάζουν μέσα από πετρώματα και βράχους που βγαίνουν από τα έγκατα της γης . Είναι μεταλλικά νερά , που περιέχουν διαλυμένα μεταλλικά συστατικά - όπως νάτριο , κάλιο, ασβέστιο , μαγνήσιο, ράδιο, σίδηρο, κ.α. Τα νερά αυτά έχουν διάφορο βαθμό οξύτητας και είναι ή όξινα ή αλκαλικά ή και ουδέτερα. Έτσι συχνά ακούμε ότι μία πηγή είναι θειούχος αλκαλική ή χλωρονατριούχος ή οξυπηγή ή ραδιούχος .Αυτό σημαίνει ότι στην πηγή αυτή υπερισχύει ένα συστατικό περισσότερο από τ' άλλα . Η θερμοκρασία των φυσικών πηγών είναι διάφορη επίσης και φτάνει μέχρι και τους 60οc και ακόμα περισσότερο.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Ο άνθρωπος παρατηρώντας την φύση και κάνοντας χρήση των πόρων της, αναζήτησε σε αυτή την ανακούφιση και θεραπεία για τους σωματικούς του πόνους. Από πολύ νωρίς με την εμπειρία του κατάλαβε την σημασία ιδιαίτερα που έχει το νερό, ως φυσικός πόρος. Με το νερό λοιπόν συνέδεσε ο άνθρωπος την ιδέα της ζωής ενώ με την ξηρασία το θάνατο και την πνευματική αδράνεια.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ

Κάθε φορά που επιχειρεί κάποιος να κάνει ένα ταξίδι στις αρχές του πολιτισμού δεν μπορεί να μην συγκινηθεί από τους υπέροχους μύθους που επινόησε ο άνθρωπος άλλοτε για να ερμηνεύσει και άλλοτε για να εξευμενίσει τη φύση. Η θεά Άρτεμις προστάτιδα της φύσης και του νερού λατρευόταν στη Θερμή Λέσβου και στην Κασταλία πηγή, κοντά στο μαντείο των Δελφών. Στη πηγή των Θερμοπυλών συνήθιζε να λούζεται ο Ηρακλής και να ανακτά τις δυνάμεις του μετά από κάθε άθλο.

ΟΜΗΡΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

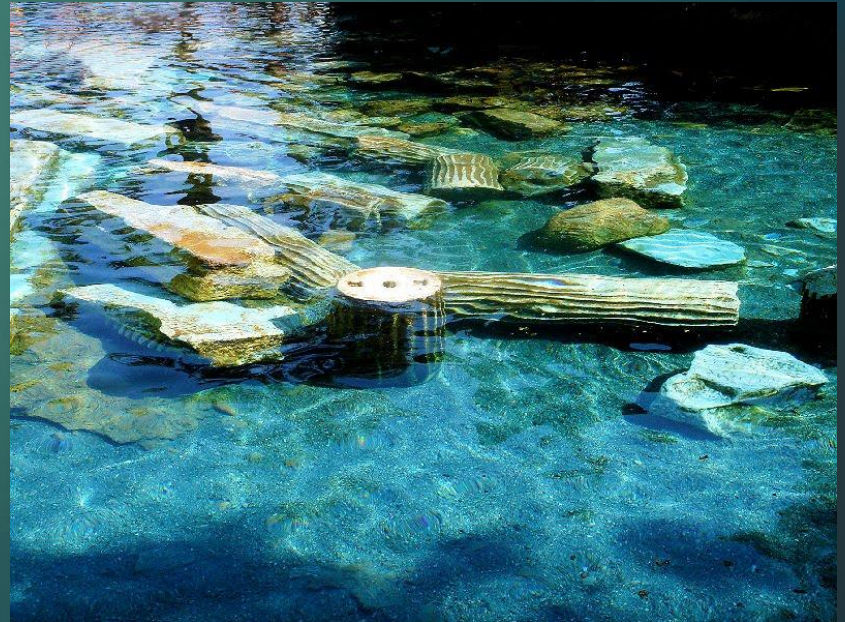
Η σημασία του νερού στην ζωή των αρχαίων συνόδευε όλες της εκδηλώσεις του ανθρώπινου βίου. Αναφορές σε λουτρά και στην καθαρτήριο δύναμη του νερού μας παραδίδονται από τα χρόνια του Ομήρου. Ο Όμηρος αναφέρει ότι ο Έκτορας φοβάται να κάνει σπονδή στο Δία < με τα χέρια άνιφτα>. Στα ομηρικά έπη βρίσκουμε μαρτυρίες για ψυχρά και για θερμά λουτρά, τα οποία φαίνεται να ήταν συνήθεια τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών. Σε ένα περιστατικό από την Ιλιάδα, ο Οδυσσέας και ο Διομήδης στην επιστροφή τους από νυχτερινή επιδρομή, αφού έκλεψαν τα άλογα του Ρήσου, μπήκαν στη θάλασσα για να απαλλαγούν από τον ιδρώτα και έλουσαν το λαιμό και τους μηρούς τους. Στη συνέχεια μπήκαν στα θερμά λουτρά για να λουσθούν.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Στην Αρχαία Ελλάδα υπήρχαν λουτρά που χρησιμοποιούνταν για καθαριότητα και τόνωση και λουτρά για θεραπευτικούς σκοπούς. Ο Σπαρτιατικός, πειθαρχημένος τρόπος ζωής, επέβαλε στους Λακεδαιμονίους να λούζονται στα ψυχρά νερά του ποταμού Ευρώτα για σκληραγώγηση. Αντίθετα οι Αθηναίοι, ανάλογα με τις περιστάσεις, έκαναν χρήση θερμών και ψυχρών λουτρών, τα οποία και θεωρούσαν παράγοντα υγείας και πολιτισμού. Τα λουτρά στην Αρχαία Ελλάδα ήταν συνδεδεμένα με τις αντιλήψεις, τα ήθη και έθιμα, τις κοινωνικές συνθήκες της εποχής. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις αλλά και η διαδικασία του λουτρού στα αρχαία ονομάζεται << βαλανείον >>. Βαλανεία βρίσκουμε στην Αθήνα από τον 5^ο π.Χ. αιώνα. Τα βαλανεία ήταν δημόσια ή ιδιωτικά και βρίσκονταν συνήθως κοντά σε γυμνάσια.

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ

Σήμερα στον Ελληνικό χώρο σώζονται Ρωμαϊκά λουτρά στους Φιλίππους Καβάλας, στην αρχαία Ολυμπία, στην Μυτιλήνη κ.α. Τα ρωμαϊκά λουτρά, σε κάθε γωνιά της αυτοκρατορίας ήταν τεράστια και πολυτελή και λειτουργούσαν εκτός των άλλων ως χώροι επικοινωνίας και διασκέδασης. Η αγάπη των Ελλήνων για τα λουτρά κληροδοτήθηκε και αναπτύχθηκε από τους Ρωμαίους. Οι Ρωμαίοι υπήρξαν πραγματικοί λάτρες των λουτρών, καθώς το λούσιμο ήταν γι' αυτούς κοινωνική υποχρέωση και οι μη λουόμενοι τιμωρούνται.

ΡΩΜΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΠΟΧΗ

Τα λουτρά αποτέλεσαν ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της αστικής ζωής κατά τη βυζαντινή περίοδο. Εκεί, οι κάτοικοι των πόλεων, και ιδιαίτερα οι γυναίκες που δεν είχαν πολλές ευκαιρίες για δημόσιες εμφανίσεις, είχαν την ευκαιρία να απολαύσουν το μπάνιο τους, να συναντήσουν φίλους και να ενημερωθούν για ποικίλα ζητήματα. Τα λουτρά λειτουργούσαν όλες τις ημέρες της εβδομάδας και τα επισκέπτονταν άνθρωποι κάθε φύλου, ηλικίας και κοινωνικής τάξης. Μερικά σημαντικά ιστορικά γεγονότα που αναφέρονται στις ιαματικές πηγές και τα λουτρά και από τα οποία αντλούμε πληροφορίες είναι τα εξής: η Αγία Ελένη επιστρέφοντας από την Ιερουσαλήμ στην Κωνσταντινούπολη σταμάτησε για λουτροθεραπεία στις ιαματικές πηγές του λιμανιού της Πυθίας στην Προποντίδα

Συνοψίζοντας, αξίζει να σημειωθεί ότι κατά τη βυζαντινή περίοδο, και παρά τις αντιρρήσεις ορισμένων πατέρων της εκκλησίας, η χρήση των λουτρών και της υδροθεραπείας είναι γεγονόςς αδιαμφισβήτητο. Σήμερα στον ελληνικό χώρο σώζονται βυζαντινά κτίσματα λουτροθεραπείας συγκεκριμένα στη μονή Καισαριανής, στο Λαγκαδά, στην Τραϊανούπολη Έβρου, των Θέρμων Νιγρίτας, στην Απολλωνία, στο Σιδηρόκαστρο και Άγκιστρο Σερρών κ.α.

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΕΠΟΧΗ

Τα τούρκικα λουτρά (χαμάμ) είναι είτε τα ίδια τα βυζαντινά λουτρά που κατέσχεσαν οι Τούρκοι είτε αντίγραφα τους, σε πολλές περιπτώσεις χτισμένα από Βυζαντινούς αρχιτέκτονες. Το Caramanlıhamami, το πρώτο λουτρό που έχτισαν οι Τούρκοι στην Πόλη το 1460, με διαταγή του Μωάμεθ του Πορθητή, ήταν έργο του Έλληνα αρχιτέκτονα Χριστόδουλου. Επικράτησε να λέγονται τούρκικα από τους πρώτους Άγγλους επισκέπτες της Κωνσταντινούπολης, οι οποίοι, βλέποντας τα παλιά βυζαντινά λουτρά που εξακολουθούσαν να λειτουργούν, έβγαλαν το συμπέρασμα ότι ήταν τούρκικα. Σε κάθε πόλη της Μακεδονίας και της Θράκης που κατέλαβαν οι Οθωμανοί, το πρώτο έργο που κατασκεύαζαν ήταν λουτρά.

ΟΘΩΜΑΝΙΚΗ ΕΠΟΧΗ